اهمیت اینترنت در حرفه کتابداری

مقدمه مترجم

ظهور اینترنت به عنوان یک ابزار جدید سریع و ارزان ارتباطی عرصه‌های مختلف زندگی بشر را دچار دگرگونی کرده و از بسیاری جهات معنا و مفهوم جدیدی به ابعاد آن بخشیده است به طوریکه با درنوردیدن فاصله‌های زمانی و مکانی جهان را برای همه به عرصه حضور تبدیل کرده است. کتابخانه ها نیز به مثابه اماکن علمی و فرهنگی و بخش جدایی ناپذیر از جوامع امروز تحت تاثیر این تکنولوژی فراگیر قرار گرفته اند و میتوان گفت که بخش اعظم فعالیت ها و برنامه های این مراکز نیز به اینترنت و خدمات آن متکی است.

اهمیت اینترنت در حرفه کتابداری

اینترنت به بخش لاینفک کتابخانه‌های امروزی تبدیل‌شده است و اهمیت زیادی به کتابخانه و خدمات اطلاعاتی آن بخشیده است. بر اساس گزارش «گریز[1]» با گسترش اینترنت دستهٔ جدیدی از اسناد الکترونیکی پدید آمده است. اینترنت نقش مهمی در تغییر سیستم کتابخانه و دیدگاه ما درباره منابع کتابخانه و خدمات آن داشته است. با کمک خدمات مبتنی بر وب کتابخانه در کشورهای توسعه‌یافته، کاربران به‌صورت تمام‌وقت در کتابخانه‌ها حضور می‌یابند. اینترنت اتصال به قسمت‌های مختلف کتابخانه را امکان‌پذیر می‌سازد، مخصوصاً درباره هر موضوعی کاربران می‌توانند مستقیماً به هر بخش از جهان دسترسی پیدا کنند. به‌طور مثال کتابخانه‌ها بیشتر به سمت وب محوری پیش می‌روند و اکثر آن‌ها از طریق صفحات وبشان دسترس‌پذیر هستند. با یک اتصال اینترنت، یک دانشجو در هر دانشگاهی از هند می‌تواند مدارک موجود در کامپیوترهای کتابخانه‌های ملی ایالات‌متحده یا هر نقطه دیگر از جهان را جستجو کند؛ بنابراین اینترنت دسترسی سریع به میلیاردها منبع اطلاعاتی ازجمله کتاب‌ها، گزارش‌ها، نشریات، فیلم‌های ویدئویی، صداهای ضبط‌شده و گسترهٔ متنوعی از منابع دیگر را فراهم می‌کند. کتابخانه و اطلاعات حرفه‌ای نقش حیاتی در جریان سازمان‌دهی اطلاعات و رفع شکاف اطلاعاتی دارد. اینترنت برخی از عملیات جدید و گوناگون را به شرح ذیل ایجاد کرده است:

الف) با طراحی شفاف و سازمان‌یافته، دسترسی آسان و مناسب به اطلاعات منتشرشده در وب‌سایت‌ها، کتابداران می‌توانند کتابداری سنتی را در جهت به‌کارگیری تکنولوژی اطلاعاتی و به دست آوردن خبرگی در هر زمینه‌ای توسعه دهند.
ب) کتابخانه‌ها می‌توانند سرویس بولتن بورد[2] را راه‌اندازی کنند که اطلاعات کاملی در خصوص خدمات، تولیدات و رویدادهای مختلف سازمان‌یافته توسط آن‌ها به دست می‌دهد.
ج) خدمات مرجع آماده می‌تواند با سرعت بیشتر و در زمانی کوتاه‌تر ارائه شود.
د) کتاب‌ها و نشریات می‌توانند به‌صورت آنلاین سفارش داده شوند، همچنین پردازش تکنیکی اسناد می‌تواند بدون زحمت زیاد انجام شود.
ه) خدمات پست الکترونیک می‌تواند برای تحویل اطلاعات به کاربران و ارتباط با متخصصان اطلاعاتی مورداستفاده قرار گیرد.
و) خدمات SDI-E می‌تواند برای تحویل اطلاعات به کاربران مورداستفاده قرار گیرد.
ز) دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف و اوپک[3]کتابخانه‌های دیگر واقع در فواصل دور می‌تواند امکان‌پذیر شود.

بدین ترتیب اینترنت فعالیت‌های کتابخانه‌های همسایه، پست الکترونیک، بحث از طریق لیست سروها[4] ، خدمات پشتیبانی مرجع از طریق جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی از راه دور، بهره‌برداری از فهرست‌های سایر مؤسسات، مشارکت در امانت بین‌کتابخانه‌ای[5] ، سفارش کتاب‌ها و نشریات، امانت بین‌کتابخانه‌ای گنجانده شده در صفحه اصلی وب‌سایت کتابخانه‌ها و ... را یکپارچه می‌کند.

در این شرایط اشتراک‌گذاری منابع و عملکرد مشارکتی کتابخانه‌ها از طریق اینترنت به امری حیاتی مبدل شده است. بهره‌گیری از قابلیت‌های این مراکز تا حد زیادی به اتصال به اینترنت و بهره‌برداری از خدمات و منابع آن برای فراهم کردن امکان دسترسی بهتر به اطلاعات جهانی بستگی دارد. این حوزه به خیال متخصصان کتابداری نامحدود و تقریباً نامحدود است. کتابداران به‌عنوان متولیان اطلاعات از طریق یک تغییر چشمگیر و ارائه اسناد به مراجعانشان شروع می‌کنند که به‌عنوان ارائه‌دهندگان اطلاعات نیز عمل کنند. این نقش کتابداران به‌عنوان سازمان دهندگان و هدایتگران اطلاعات در

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

عصر اینترنت اهمیت زیادی پیدا می‌کند.

متخصصان کتابداری به تمرکز و مغتنم شدن فرصت‌های جدید نیاز دارند تا نشان دهند که چطور ابزار اینترنت می‌تواند برای توسعه خدمات کتابخانه سودمندانه مورداستفاده قرار گیرد. اینترنت می‌تواند به‌عنوان بزرگ‌ترین کتابخانه جهان که در آن اطلاعات کاملاً ساخت‌یافته و سازمَان‌دهی شده نیستند در نظر گرفته شود، هیچ قاعده استانداردی برای طبقه‌بندی یا دسترسی به اطلاعات وجود ندارد. تحقیقات گذشته و امروز نشان می‌دهد که بهترین موتور جستجوها در اینترنت تنها به تقریباً ۳۰ درصد اطلاعات مربوط به مورد جستجو اجازه دسترسی می‌دهند. این ثابت می‌کند که برای دسترسی به اطلاعات باوجود بهترین موتورهای جستجو موجود روش‌های مناسبی به کار گرفته نمی‌شوند.

علاوه بر این، هیچ تضمینی وجود ندارد که برای همان جستجوی انجام‌شده به همان زبان با استفاده از موتور جستجوهای متفاوت نتایج یکسان به دست آید. اطلاعات موجود در اینترنت بدون ساختار در پایگاه‌های اطلاعاتی بی‌حدوحصر ذخیره‌شده‌اند، هر یک رابط جستجوی خاص خود را دارد، همچنین ماهیت فرّار سایت‌ها و فقدان اطلاعات در این سایت‌ها سد راه دسترسی به اینترنت خواهد شد. با توجه به تعداد فعلی و افزایش قابل پیش‌بینی تعدادی از مدارک یا وب‌سایت‌های اینترنتی، این مسائل به مشکلات بسیار مهمی در فرایند دسترسی به اطلاعات تبدیل خواهند شد. ازاین‌رو، مهم است که تعریفی از فهرست‌نویسی، نمایه‌سازی، اصطلاح‌نامه جستجو ارائه و به متخصصان کتابداری که می‌خواهند دسترسی همگن به اطلاعات و داده‌ها را امکان‌پذیر سازند، کمک شود.

اینترنت معایب دیگری هم همانند عدم‌جامعیت، پوشش، ناتوانی در تشخیص مطالب عمومی از مطالب تخصصی، فقدان واژگان کنترل‌شده و همچنین فقدان رویکرد دسترسی به طراحان صفحات وب دارد که اغلب باعث می‌شود که جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی مشکل‌تر باشد.

کتابداران می‌توانند نقش چشمگیری در شناسایی، فهرست بندی و طبقه‌بندی منابع اطلاعاتی و ارائه رویکرد سیستماتیک برای دسترسی به اطلاعات موردنیاز ایفا کنند. بدین ترتیب آن‌ها می‌توانند به جایگاه شایسته‌شان به‌عنوان عامل انسانی در کنار موتور جستجوها برای جستجوی اطلاعات از اینترنت دست یابند. در موعد مقرر کتابداران باید روش‌های جدید نمایه‌سازی و تکنیک‌های ارزیابی اطلاعات جدید اینترنت را توسعه دهند و همچنین روش‌های طبقه‌بندی به یک روش آزاد ایجاد کنند که امکان اضافه شدن به دسته‌بندی‌های جدید اسناد که ممکن است با اولویت‌های اصلی متفاوت باشند را داشته باشد؛ بنابراین عدم اطمینان مطرح‌شده از سوی برخی از مردم که اینترنت ممکن است تهدیدی برای کتابخانه و حرفه کتابداری باشد خیلی درست نیست.

این حوزه فقط به تصور متخصصان کتابداری محدودشده است. تمام آن چیزی که امروزه موردنیاز متخصصان است رسیدن به درک کامل از تغییر در مفاهیم کتابداری و تمایل روانی برای در نظر گرفتن اینترنت و شبکه وب جهان‌گستر به‌عنوان یک فرصت و پاسخ به چالش‌های مدیریت منابع اطلاعاتی و توسعه زیرساخت‌های اطلاعاتی برای بهره‌برداری از فواید بحث‌های زیاد درباره تکنولوژی اینترنت در متن کتابخانه‌ها است.

پانویس

.Greyz [۱]
.Bulletin Board[۲]
. OPAC[۳]
.list serves[۴]
.ILL[۵]

منبع:
این نوشته ترجمه مطلبی با این عنوان است: Importance of Internet in Library Profession

مترجم: مهناز کریم زاده

مشخصات استناددهی به این مقاله

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

نویسنده(ها): مهناز کریم زاده
عنوان مقاله: اهمیت اینترنت در حرفه کتابداری
عنوان مجله: کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitbdr)
دوره مجله(Vol): ۳
شماره مجله(Issue): ۲
سال(Year): ۱۳۹۶
شناسه دیجیتال(DOI):
لینک کوتاه: http://lib2mag.ir/8349

lib2mag.ir

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.